

Onderwerp: FEBEG reactie op VREG consultatie m.b.t. advies flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet (MS en HS)
Datum: 16 oktober 2015
Contact: Silvie Myngheer
Telefoon: 0032 2 500 85 88
Mail: silvie.myngheer@febeg.be

Op het beleidsplatform slimme netten van 21.09.2015 heeft de VREG voorstellen voor haar beleidsadvies rond flexibiliteit op midden- en hoogspanning van het elektriciteitsdistributienet gepresenteerd. FEBEG wenst hierbij te reageren op deze voorstellen.

Algemene principes m.b.t. definities, Transfer of Energy en de rol van de DNB in flexibiliteit

Vooreerst willen we een aantal belangrijke algemene elementen vermelden waarmee volgens ons rekening moet worden gehouden bij het uitwerken van een wettelijk/reglementair kader voor Flexibiliteit.

- Zorg voor een geharmoniseerde aanpak van flexibiliteit binnen België met respect voor de bevoegdheidsverdeling

FEBEG vraagt de VREG om erover te waken dat de bevoegdheden van de verschillende beleidsniveaus en bijgevolg ook de regulatoren gerespecteerd worden. In welke mate kan de VREG binnen haar bevoegdheid regulering opzetten die bijvoorbeeld ook impact heeft op de BRP? Alle onduidelijkheden hierover moeten van bij het begin opgelost worden, zo niet zal de uitbouw van de flexibiliteitsmarkt in België alleen maar inefficiënt en met vertraging gebeuren. FEBEG verzoekt de regulatoren hierover voldoende met elkaar in overleg te treden. Dit overleg moet verder ook tot doel hebben om een harmonisatie tussen het beleid te bekomen.

- Wanneer nieuw gedefinieerde rollen overlap hebben met bestaande rollen, heeft dit een impact op de rechten en plichten van deze rollen.

De door de VREG voorstelde definities van FSP en FRP zijn niet helemaal duidelijk en gezien de visie op de soorten flexibiliteit en externe signalen is er overlap met de rollen van BRP's, leveranciers, DNB's en de eindafnemer zelf. Dit en de discussie over prijssignalen illustreren dat het moeilijk is om duidelijk de rol van een FSP of FRP af te lijnen. Een FSP verhandelt immers uiteindelijk energie. Als hij deze verkoopt aan een eindafnemer dan is hij eigenlijk leverancier: moet hij dan ook een leveringsvergunning hebben? Als hij deze verhandelt met andere evenwichtsverantwoordelijken, maar waarbij er fysisch een verschil is met de transactie, moet hij verantwoordelijk gesteld worden voor het onevenwicht: moet hij dan ook ARP zijn? De regelgeving om bepaalde rechten of verplichten te verbinden aan deze rollen zal dan ook zeer complex worden en niet altijd de gewenste rechtszekerheid of level playing field bieden. Een grondige impactanalyse zal dan ook nodig zijn.

- Nieuwe regelingen zouden steeds moeten afgetoetst worden aan hun economische weerslag.

De waarde van Flex wordt voornamelijk bepaald door de peak/off-peak spread in de groothandelsmarkt. Deze vertoont al jaren een dalende tendens (zie CREG o.a. studies over opslag) en is structureel laag. Bijgevolg is de waardecreatie van Flexibiliteit ook beperkt. Elke flexibiliteit heeft een waarde, maar deze weegt door de complexiteit, omvang of moment van beschikbaarheid niet altijd op tegen de inspanningen (cost to acquire en cost to serve) en investeringen die nodig zijn

om ingezet te worden. Zware administratieve procedures die de transactiekosten nodeloos zouden verhogen, zoals het registreren of interageren met complexe (en kostelijke) centrale toegangsregisters (flex register) of activatieregisters zouden de al beperkte toegevoegde waarde van flexibiliteit bij eindgebruikers sterk kunnen reduceren. Daarom zou een kostenbatenanalyse de oprichting van een Neutrale Databeheerder moeten voorafgaan. Bij de economische analyse dient meteen ook bekeken te worden hoe de financiering zal gebeuren.

- Hou het principe van een geliberaliseerde markt ook voor flexibiliteit voor ogen

FEBEG vraagt de VREG om het model van een vrije markt te respecteren ook voor wat betreft flexibiliteit. Overregulatie moet ten allen tijde vermeden worden, want desondanks het goede voornemen om naderhand weg van regulatie te evolueren, is dit moeilijk en moeizaam in de praktijk te brengen. Het is belangrijk om van bij het begin echte marktwerking te faciliteren.

Wat betreft detailinput op de definities, Transfer of Energy en de rol van de DNB in flexibiliteit verwijzen we voorlopig naar de bestaande visie van FEBEG hierover, ondermeer weergegeven in de recente input van FEBEG in het kader van de CREG consultatie rond demand side flexibiliteit.

Congestiebeheer: ondersteunende diensten voor de DNB

Algemeen is FEBEG positief dat de VREG het dossier in handen heeft genomen en met concrete voorstellen is gekomen. FEBEG steunt de VREG in haar doelstelling om de Vlaamse regering te adviseren over een wettelijk en reglementair kader rond congestiebeheer op het distributienet.

DSO Flex regels

FEBEG gaat akkoord met het concept van de Flex regels als tussenliggende stap tussen technische reglementen en contracten. Dit komt tegemoet aan een noodzaak om relatief flexibel invulling te geven aan bepalingen en modaliteiten die noch in een technisch reglement, noch in een contract thuishoren. De modaliteiten om modulatie van lokale productie evenwichtig en gedragen in praktijk te brengen zijn hier een duidelijk voorbeeld van. Contracten moeten zich kunnen beperken tot de invulling van technische en praktische aspecten. Algemene principes van congestiebeheer moeten echter bij voorkeur in het technisch reglement worden opgenomen.

FEBEG vraagt de VREG om een indicatieve planning op te stellen voor de inhoudelijke uitwerking van de Flex regels; op die manier kan de sector anticiperen op de opstelling van regels en haar eigen visie tijdig uitwerken. Zo is er de noodzakelijke transparantie voor alle partijen en wordt vermeden dat de Vlaamse DSO's zonder enige aankondiging, Flex regels ter consultatie voorleggen gedurende een korte periode. Bij voorkeur wordt voor (bepaalde) Flex regels ook voorafgaand aan de consultaties overleg gepleegd tussen de marktpartijen en DSO's, al dan niet onder begeleiding van de VREG. Een platform zou hiertoe structureel kunnen opgezet worden. Voorstellen voor opname in de planning van de uitwerking van Flex regels moeten ook door de marktpartijen kunnen gedaan worden.

Verder stelt FEBEG zich de vraag wat verstaan dient te worden onder "goedkeuring" door de VREG? En aangezien de 'Balancing Rules' van Elia als voorbeeld werden genomen voor de 'DSO Flex regels', betekent dit dan ook dat de VREG nadien consulteert over haar ontwerpbeslissing?

We stellen ook voor dat de naam van de regels niet de partij DSO vermeld, maar eerder het toepassingsgebied, namelijk het distributienet → "DN flex regels".

Aansluiting lokale productie & flexibele toegang

Hier wordt een proces voorgesteld om aansluiting van lokale productie met enige vorm van flexibele toegang structureel mogelijk te maken. De VREG kiest er voor om, minstens in de nabije toekomst, congestiebeheer bilateraal tussen distributienetbeheerder en lokale producent uit te werken. Ook stelt de VREG de voornaamste algemene modaliteiten voor in geval van modulatie.

Voorzie een evolutie naar een marktgebaseerd flexibiliteitsmodel

FEBEG betreurt dat de VREG geen volwaardig marktgebaseerd congestiebeheermodel voorstelt als oplossing voor nu en in de toekomst voor het managen van congestie op het distributienet. Het congestiebeheermodel zoals voorgesteld door FEBEG (zie bijlage) is een marktgebaseerde aanpak die alle noodzakelijke partijen informeert en compenseert. Het model compenseert alle kosten voor de betrokken producent of afnemer en bepaalt een reële merit order door alle kosten en subsidies in rekening te brengen en neutraliseert elke impact op de BRP. Bovendien kan dit model ook toegepast worden voor de op- en afregeling van afname. FEBEG ziet het voorstel van de VREG dan ook voornamelijk als een tijdelijke oplossing. Op de middellange termijn moeten we evolueren naar het FEBEG model. De VREG geeft in haar voorstel zelf wel al aan dat verdere evolutie naar een commercieel model mogelijk is naargelang de rapportering over het aantal modulaties en de kost hiervan. FEBEG vraagt dan ook om in het reglementair kader een opening te voorzien naar een holistisch marktmodel voor congestiebeheer, zoals ook de CWAPE voorstelt in haar voorstel voor uitwerking van het Waals elektriciteitsdecreet.

Voorzie bijkomend en voorafgaand overleg

Mits aanpassingen en verduidelijkingen van bepaalde elementen op basis van overleg is FEBEG eerder positief over het voorstel van de VREG en bereid om hier verder mee op te werken om tot invulling ervan te komen. Weliswaar moeten voorafgaandelijk eerst nog een aantal belangrijke punten aangepakt worden.

FEBEG is sterke voorstander van de in het voorstel van de VREG beoogde transparantie op het moment van aansluitingsbeslissing van de producent. Enkel met volledige informatie kan de producent een gedegen investeringsbeslissing nemen. De kosten en de risicoberekening zijn hiertoe cruciaal.

Maar, zoals eerder gesteld is verder overleg eerst en vooral nodig om goed het onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende types aansluitingen en de N/N-1 situaties die beoogd worden. Ook wat betreft vergoeding moet nagegaan worden wat exact vergoed wordt en of de voorgestelde vergoedingen en kostenherverdeling de meest geschikte manieren hiertoe zijn. Voor FEBEG mag het niet de bedoeling zijn dat de kosten simpelweg doorgeschoven worden van DNB naar producent en de achterliggende evenwichtsverantwoordelijke, en dat de incentive voor de DNB om zijn net verder te ontwikkelen binnen maatschappelijk wenselijke grenzen verdwijnt. Ook moet er over gewaakt worden om geen discriminatie tussen aansluitingen en producenten in de hand te werken.

Normale aansluiting

In het geval van een “normale aansluiting” stelt de VREG voor dat er geen modulatie gebeurt en dat alle aansluitingskosten bij de producent liggen.

Wat verstaat de VREG onder alle aansluitingskosten? Moet dit gelezen worden naast een hervorming van het artikel 6.4.13 van het Energiebesluit (zoals vermeld op slide 62) waarin momenteel een beperking van de aansluitingskosten is voorzien? Elke hervorming van dit artikel in de zin van een kleinere beperking van de aansluitingskost van HE betekent een achteruitgang van het

investeringsklimaat voor hernieuwbare energie. Het mag niet de bedoeling zijn om wanneer een “normale aansluiting” perfect mogelijk is, de aansluitingskost voor de producent toch op te drijven.

FEBEG vreest dat deze vorm van aansluiting dermate duur kan voorgesteld worden dat de producent steeds zal moeten kiezen voor de flexibele aansluiting. Verderop in deze tekst en de figuur wordt hier dieper op ingegaan.

Flexibele aansluiting N-1

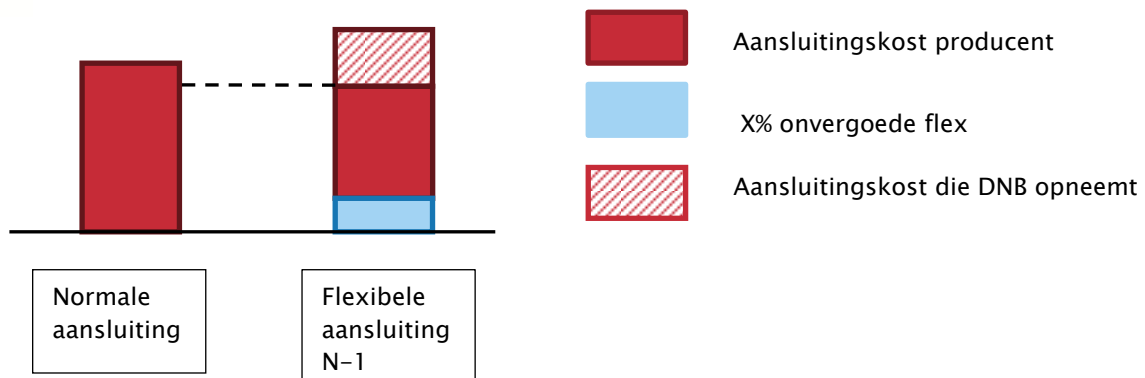
Wij verstaan dat bij een “Flex aansluiting N-1” modulatie beperkt is tot noodsituaties en/of N-1 situaties en een bovengrens van X% van de jaarproductie in MWh opgelegd wordt. De VREG sprak over een grootteorde van 1 à 2%. We stellen voor om de X% individueel vast te leggen in het aansluitingscontract aangezien het volgens ons niet nuttig is om een percentage te definiëren voor de gehele regio. Elk contract maakt dan het onderwerp uit van twee bijkomende onderhandelingen: verdeelsleutel aansluitingskosten en %bovengrens flexibiliteit.

Anderzijds moet een maximale %bovengrens wel opgenomen worden in een reglementair kader opdat alle contracten van dit type, percentages in dezelfde grootteorde hebben. FEBEG ziet hier 1% als een aanvaardbare waarde. Men moet bij het bepalen van de maximale bovengrens rekening houden met het sterk evoluerende kader dat al steeds maar meer productiebeperkingen oplegt voor vb. windturbines (slagschaduw, ijsvorming,...). Op termijn moet geëvolueerd worden naar een marktgebaseerd model waarbij alle kosten vergoed worden.

Opdat het stellen van een bovengrens relevant zou zijn, dient elke modulatie door de DNB boven deze grens het onderwerp van een schadevergoeding te zijn. Heeft de VREG dit zo voorzien? Deze schadevergoeding is dan ook de stimulans voor de DNB om alternatief toch tot een netinvestering over te gaan. Als de DNB immers inschat om meer flexibiliteit dan de x% nodig te hebben zou het maken van een netinvestering de maatschappelijk aangewezen keuze kunnen zijn.

Wanneer een netinvestering uitgevoerd zal worden en dit op het moment van aansluiting gekend is, zou de optie van een overgangsregime in afwachting van de netinvestering en dus normale aansluiting zinvol kunnen zijn. Tijdens het overgangsregime zou tijdelijk meer free flex aangeboden kunnen worden door de producent. Het begrensde percentage hiervan kan volgen uit de onderhandeling tussen DNB en producent rond het aansluitingscontract. Voor FEBEG mag dit regime maximaal 1 jaar op distributienet en maximaal 5 jaar op lokaal transportnet duren. Hierna moet de normale aansluiting een feit zijn.

Onderstaande figuur geeft aan dat er in feite, en zeker bij beperking van artikel 6.4.13, altijd voor gezorgd kan worden dat de flexibele aansluiting de goedkoopste optie is voor de producent. Een normale aansluiting is in se even duur als een flexibele aansluiting. Maar bij een “Flex N-1” aansluiting is er bij noodsituaties/N-1 situaties echter kans op modulatie die x% onvergoed is, maar verder zorgt de toepassing van een verdeelsleutel van de aansluitingskosten tussen producent en DNB voor lagere aansluitingskost voor de producent. In onderstaande figuur is de flexibele aansluiting goedkoper voor de producent dan de normale aansluiting (onvergoede flex hier voorgesteld als een totale eenmalige kost). Dit hangt grotendeels af van de aansluitingskosten die de DNB op zich wil nemen t.o.v. de totale aansluitingskost.

Wat wordt exact verstaan onder noodsituaties/N-1? Ook moet er duidelijkheid geschapen worden over eventuele modulaties die het gevolg zijn van een saturatie op vb. een 150/15 kV transformator of een incident op deze laatste. Deze transformatoren vormen de link tussen het distributienet en het transportnet en vallen niet onder het beheer van de VREG. Zij zorgen evenwel dikwijls voor problemen.

Flexibele aansluiting N

Het is niet duidelijk welke gevallen onder een "Flex aansluiting N" vallen. Zijn dit aansluitingen waarbij zelfs in een N-toestand van het net af en toe modulatie te verwachten valt, omwille van congestie? Of betekent een "Flex aansluiting N" dat de producent akkoord gaat met veel modulatie (los of dit omwille van congestie is) maar waarbij er steeds (minimum)vergoeding is? FEBEG is in eerste instantie voorstander van de 2de interpretatie wanneer er steeds volledige vergoeding is. Het is eveneens onduidelijk of er bij deze contracten dan zal vergoed worden in het geval van modulatie in een nood situatie of N-1-situatie.

FEBEG vreest dat elke studie zal uitwijzen dat deze vorm van contract nooit mogelijk zal zijn omwille van een te uitgebreide invulling van de notie N-1 of 'nood' of door in de praktijk de kostenverdeling van de aansluiting zo voor te stellen dat een bepaalde aansluitingsvorm steeds het voordeligst lijkt. Het is daarom van cruciaal belang om deze begrippen duidelijk en beperkt te definiëren.

VREG als toezichthouder bestendigen

FEBEG steunt het voorstel van de VREG om te voorzien in een escalatieprocedure wanneer de DNB en de producent niet tot een overeenkomst komen over de aansluitingsvorm. Bovendien steunt FEBEG een aanpassing van de methodologie over de rapportering van modulatie door de DNB aan de VREG.

Herziening van de contracten

Het moet voor de DNG mogelijk zijn om in overleg tussen de contractpartijen een herziening van zijn contract aan te vragen naar aanleiding van vb. aanpassingen van het distributienet. Deze kunnen er namelijk toe leiden dat er geen noodzaak meer is aan een flexibele aansluiting, maar dat er een normale aansluiting kan verleend worden.

Overige vragen

Welke hervorming van III.4.4.3 van het TRDE wordt beoogd?

FEBEG vraagt ook de bevestiging dat het eenzijdig retroactief aanpassen van bestaande contracten niet beoogd wordt.

Vergoeding

De VREG stelt voor dat de vergoeding van flexibiliteit door de DNB aan de producent uitgekeerd wordt. Vergoeding = volume niet-geïnjecteerde energie x energieprijis + uitgesteld certificaat.

De volumebepaling voor niet-geïnjecteerde energie kan inderdaad opgenomen worden in de DSO/DN Flex regels. Voor FEBEG moet de volumebepaling ook mogelijk zijn op basis van nominaties. Een producent moet de vrije keuze hebben om op basis van het referentieprofiel of op basis van de nominaties te werken. Sommige HEB-installaties op het distributienet maken vandaag reeds nominaties naar hun ARP toe in het kader van deelname aan balancingdiensten (vb. R2). Deze nominaties zijn de meest correcte inschattingen van de verwachte productie. Het risico op gaming is volgens ons zeer beperkt gezien de gevolgen van foutieve nominaties. Het lijkt logisch dat hernieuwbare energie-installaties die de inspanning doen om flexibiliteitsdiensten aan te bieden en hiervoor nominaties maken (naar hun ARP toe), dit ook kunnen gebruiken in het kader van modulatie, zijnde een vorm van flexibiliteitsdienst voor de DNB. Op die manier wordt ook coherentie verzekerd tussen markten en wordt de flexibiliteitsmarkt zelfs gestimuleerd. Bovendien is het niet omdat nominaties op dit moment nog ongekend terrein zijn voor DNB's dat dit als optie uitgesloten moet worden.

FEBEG vraagt een volledige compensatie. Wij zijn geen voorstander van de ex-post toewijzing van verdisconteerde certificaten: dit creëert namelijk te veel onzekerheden over de steunperiode van een project. Bovendien verhoogt het ook de complexiteit van het steunsysteem nog maar eens. FEBEG steunt het voorstel van de CWAPE dat een compensatie in natura voorziet, zonder uitstel en waarbij de distributienetbeheerder een certificaat aankoopt en dit overmaakt op de producentenrekening in de certificatenhandelsdatabank.

FEBEG begrijpt dat de zin "de eigenaar van het kritische element die de reden voor modulatie heeft aangebracht, betaalt de vergoeding" in hoofdzaak doelt op de mogelijk verhaling van kosten door de distributienetbeheerder op de transportnetbeheerder indien een installatie van deze laatste, zoals een 150/15 kV transformator die de link tussen beide netten vormt, de reden van de modulatie is. Echter mag het niet de bedoeling zijn dat in het geval dat een DNB een deel van de aansluiting beheert die aanleiding gaf tot de modulatie, maar waarbij die aansluiting de facto eigendom van de gebruiker is, deze laatste opdraait voor de kosten van fout beheer. Daarom stelt FEBEG voor om hier te verwijzen naar de beheerder van het kritische element. In het geval van de transformator tussen beide netten is Elia zowel eigenaar als beheerder. → "de beheerder van het kritische element die de reden voor modulatie heeft aangebracht, betaalt de vergoeding"

FEBEG is positief vast te stellen dat de VREG de impact op BRP/leverancier meeneemt. Voor FEBEG moet de BRP ten allen tijde geïnformeerd worden over de modulatie. In het geval dat de flexibiliteit van toepassing wordt op bestaande aansluitingen, is er nood aan een mark-up voor de BRP. De BRP heeft deze bijkomende afschakelingen namelijk niet voorzien in zijn contract aan de producent.

In het geval van onderbrekingen met fout of modulaties ten gevolge van een aanwijsbare fout, moet er steeds voorzien worden in een schadeloosstelling van de gemoduleerde productie-eenheid. Dit kan evenwel best via de schadevergoedingsregeling / aansprakelijkheidsregeling gebeuren en hoeft niet onder de flexibiliteitsregels te vallen.

Scope van de consultatie

Deze consultatie gaat enkel over productie. Hoe voorziet de VREG om een opening te maken voor deelname van afname aan congestiebeheer? Afname zal vaak een goedkopere vorm van congestiebeheer zijn. FEBEG vraagt om bij de uitwerking van een wettelijk en reglementair kader dit nu reeds te voorzien.

Tot slot vraagt FEBEG om zoveel mogelijk te aligneren met de uitwerking van de modulatie van lokale productie in Wallonië. FEBEG hoopt dat de regulatoren hierover voldoende met elkaar in overleg

staan. Een harmonisatie tussen de gewesten moet ten allen tijde nagestreefd worden omwille van het behoud van een level playing field en administratieve eenvoud.